

УДК 342.9
DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v1.2025.21>

Р. А. Циндра
orcid.org/0009-0006-5013-8288
адвокат,

аспірант кафедри публічного та приватного права
Університету митної справи та фінансів

ДО ПИТАННЯ СТРУКТУРИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВА НА НАЛЕЖНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСІБ, ЗВІЛЬНЕНИХ З ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Постановка проблеми. Адміністративно-правовий механізм будь-якого явища є складним утворенням, належне функціонування якого залежить від кожного з елементів його будови. У зв'язку із цим послідовне дослідження адміністративно-правового механізму вимагає одним із кроків встановлення та систематизації його внутрішньої структури. Не є виключенням і адміністративно-правовий механізм судового захисту права на належне пенсійне забезпечення колишніх військовослужбовців. Загальновідомо, що практичне функціонування даного механізму поєднане із низкою проблем, які потребують усунення, у тому числі, шляхом оптимізації його структури. Вирішення цього питання неможливе без формування комплексного розуміння змісту елементів даного адміністративно-правового механізму.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. За останні чотири роки було захищено близько 40 дисертацій, присвячених дослідженням адміністративно-правових механізмів. Звичайно, що кожен науковець приділив ту чи іншу увагу структурі досліджуваного явища. Це призвело до формування найрізноманітніших поглядів на зміст і внутрішню будову адміністративно-правових механізмів, серед яких неможливо виділити загальноприйнятій. Уявлення про окремі елементи як складові адміністративно-правового механізму (правові норми, суб'єкти, адміністративні процедури) є більш поширеними за інші, однак і їх не можна назвати універсальними. Такий же плюралізм поглядів існує на структурування елементів адміністративно-правового механізму.

Метою статті є визначення сукупності елементів, які входять до структури адміністративно-правового механізму судового захисту права на належне пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та доцільності їхнього групування за певними ознаками.

Виклад основного матеріалу. На нашу думку, встановлення структури адміністративно-правового механізму досліджуваного явища потребує наступної послідовності кроків: 1) встановлення

сукупності елементів, що мають входити до структури відповідного адміністративно-правового механізму; 2) визначення найбільш доречного (з урахуванням особливостей конкретного явища, адміністративно-правовий механізм якого досліджується) магістрального підходу до структурування сукупності елементів адміністративно-правового механізму; 3) власне структурування елементів конкретного адміністративно-правового механізму.

Аналіз результатів досліджень адміністративно-правових механізмів різних юридичних явищ, опублікованих у 2021–2024 рр., надає підстави стверджувати про відсутність єдиного погляду на те, які саме елементи є універсальними для структури адміністративно-правового механізму в загальнотеоретичному розумінні. До «умовно обов'язкових» елементів, які визнаються переважною більшістю науковців, слід віднести наступні: норми права; суб'єкти; адміністративні процедури. Надалі слід навести коротку характеристику кожного із зазначених елементів у контексті досліджуваного нами явища.

1. *Норми права.*

У значній частині авторських тлумачень структури адміністративно-правового механізму нормам права відведено ключову роль. На нашу думку, такий стан речей відповідає тому значенню, яку мають норми права для забезпечення функціонування будь-якого правового механізму. Слід погодитися із О. О. Ільєнковим, який назвав норми права системоутворюючим та базовим відправним елементом будь-якого правового механізму [1, с. 68].

Існує науковий консенсус щодо включення до структури адміністративно-правового механізму норм виключно адміністративного права. Поодиноким винятком є погляд Є. В. Кобка на структуру адміністративно-правового механізму забезпечення національної безпеки держави, у якому дослідник виділив елемент «норми права (зокрема, адміністративного)» [2, с. 96–97]. Очевидно, що використанням прислівника «зокрема» науковець чітко позначив, що не обмежує множину норм права, включених до відповідного

механізму, виключно адміністративними. Така точка зору заслуговує на увагу в контексті предмету дослідження, проведеного ученим, з огляду на засадничість та різноплановість явища національної безпеки. Одночасно із цим, у більшості інших випадків таке розширене розуміння елементу «норми права» в адміністративно-правовому механізмі вбачається недоречним.

Значна частина дослідників наголошує на тому, що норми права існують в системі адміністративно-правового механізму у об'єктивованій в нормативно-правових актах формі [1, с. 70; 3, с. 94; 4, с. 58]. За такого розуміння нормативно-правові акти виступають зовнішньою формою вираження правових норм і не можуть розглядатися як складова адміністративно-правового механізму окремо від них. Іншої позиції притримується, наприклад, С. С. Сериков, який розмежовує адміністративно-правові норми та нормативно-правові акти як окремі елементи адміністративно-правового механізму підтримки підприємницької діяльності в Україні [5, с. 138]. Така точка зору видається дискусивною, оскільки фактично призводить до дублювання одного і того ж компонента у двох елементах структури.

2. Суб'єкти.

У першу чергу слід наголосити на тому, що поняття суб'єкта як складової адміністративно-правового механізму не є тотожним поняттю суб'єкта як учасника правовідносин, до яких застосовується відповідний адміністративно-правовий механізм. Суб'єктами правовідносин визнаються усі учасники правовідносин, особи, які виступають як носії передбачених правовою нормою прав і обов'язків і узгоджують з ними свою правову поведінку [6, с. 91]. Одночасно із цим, є дещо дискусивною думка щодо обмеження кола суб'єктів, включених до структури адміністративно-правового механізму певного явища. У контексті нашого дослідження нам видалося найбільш неоднозначним питання включення до структури адміністративно-правового механізму судового захисту права на належне пенсійне забезпечення колишніх військовослужбовців самих осіб, які звертаються до суду за захистом своїх прав.

Чимала частина дослідників (прихильники умовного «вузького» підходу) вважає, що до структури адміністративно-правового механізму належать лише ті суб'єкти, що володіють певними управлінськими правомочностями. Наприклад, А. Г. Вархов включає до адміністративно-правового механізму досліджуваного ним явища лише тих суб'єктів, які формують правові рамки та процедури досліджуваної взаємодії [4, с. 61]. А. Ю. Барліт обмежує суб'єктну складову адміністративно-правового механізму реалізації та захисту суб'єктивних публічних еко-

логічних прав органами публічного управління загальної та спеціальної компетенції, а також суб'єктами, уповноваженими на забезпечення реалізації та захисту відповідних прав (громадські об'єднання, юридичні особи публічного та приватного права) [7, с. 65–69].

Зазначеним вище поглядам опонує точка зору низки дослідників. Так, І. В. Петрішак включає до структури адміністративно-правового механізму державного захисту працівників суду і правоохоронних органів не лише суб'єктів, наділених певними управлінськими повноваженнями (за авторською класифікацією – суб'єктів, які приймають рішення про застосування заходів безпеки; суб'єктів, які забезпечують безпеку, та суб'єктів, які здійснюють контроль за виконанням законодавства про захист працівників суду і правоохоронних органів), але й власне осіб, узятих під захист [8, с. 118–120]. Подібної точки зору притримується Н. В. Глуценко, яка включає до складу адміністративно-правового механізму охорони та захисту прав інтелектуальної власності у сфері медицини та біотехнологій, наприклад, і правласника об'єктів права інтелектуальної власності, що підлягають охороні та захисту [9, с. 67]. В. В. Пилип прямо ототожнює суб'єктний склад досліджуваного нею адміністративно-правового механізму із суб'єктами права, які беруть участь у відповідних правовідносинах [10, с. 293], хоча такий погляд здається нам занадто спрощеним.

У контексті досліджуваного нами явища викладене означає, що колишні військовослужбовці, які вважають свої пенсійні права порушеними, беззаперечно є суб'єктами правовідносин щодо судового захисту відповідних прав (оскільки безпосередньо беруть участь у відповідних правовідносинах, набувають процесуального статусу позивача і визначеним законом колом прав і обов'язків, реалізують надані права і виконують процесуальні обов'язки, тощо), однак за «вузького» підходу не є елементом адміністративно-правового механізму відповідного явища (так як не входять до визначеної законом системи суб'єктів, уповноважених здійснювати функції державного управління). Вбачається, що таке розуміння структури адміністративно-правового механізму не у повній мірі відповідає сутності судового захисту суб'єктивного права. На нашу думку, одною із основоположних характеристик адміністративно-правового механізму судового захисту права на належне пенсійне забезпечення є те, що він являє собою систему правових інструментів, що використовуються у процесі реагування органів судової влади на формалізоване в установленому порядку твердження про порушення, невизнання або оспорювання зумовлених правом на одержання пенсії

соціальних гарантій. Реалізація даного адміністративно-правового механізму у конкретному кейсі розпочинається виключно за ініціативи особи, яка вважає себе наділеною правою, об'єктивованою у формі подання позовної заяви в установленому порядку. У подальшому позивач володіє широким обсягом повноважень стосовно спрямування розвитку конкретного адміністративного провадження, включаючи право у будь-який момент ініціювати його припинення шляхом подання заяви про відмову від позову або право відмовитися від здійснення примусового виконання ухваленого на його користь рішення. Таким чином, обсяг правомочностей фізичної особи - позивача щодо впливу на перебіг реалізації адміністративно-правового механізму судового захисту його суб'єктивних прав свідчить про недопустимість обмеження його ролі виключно суб'єктом правовідносин та дозволяє включити його до складу суб'єктів відповідного адміністративно-правового механізму. Очевидно, що такий самий статус поширюється і на представника позивача у разі його залучення.

З аналогічних міркувань необхідно віднести до структури адміністративно-правового механізму судового захисту і відповідачів у відповідних адміністративних справах, оскільки: а) у даній категорії справ ними завжди є суб'єкти владних повноважень; б) у випадку задоволення позовних вимог саме на них покладається судом фактичне поновлення порушених прав особи, тобто фіналізація дії адміністративно-правового механізму в конкретному кейсі.

3. Адміністративні процедури.

Наступним поширеним елементом, який дослідники виокремлюють в структурі адміністративно-правового механізму, є адміністративні процедури. В. Ю. Міщанчук наголошує, що саме через адміністративні процедури здійснюються функції державного управління та контролю [11, с. 77]. Детально дослідивши місце адміністративних процедур у структурі досліджуваного нею адміністративно-правового механізму, Г. М. Зайкіна сформулювала висновок про те, що адміністративними процедурами урегульовано управлінські процедури та юрисдикційні процеси шляхом встановлення порядку дії органів публічної адміністрації у вирішенні індивідуальних адміністративних справ. На думку вченої, до адміністративних процедур слід включати розгляд справ, видачу адміністративних актів, регулювання відносин між суб'єктами публічної адміністрації та громадянами, забезпечення прозорості та законності діяльності державних органів [12, с. 160]. Вбачаємо за необхідне в цілому погодитися із І. І. Волковою, яка запропонувала розглядати адміністративні процедури в системі досліджуваного нею адміні-

стративно-правового механізму як встановлений нормами адміністративно-процесуального права порядок діяльності суб'єктів правовідносин щодо реалізації нормативно-правового регулювання у відповідній сфері [13, с. 144]. Фактично, можна вести мову про те, що саме через адміністративні процедури досягається практична реалізація мети функціонування конкретного адміністративно-правового механізму.

На нашу думку, система наведених трьох загальнозживаних елементів у достатній мірі може використовуватися для характеристики базової структури адміністративно-правового механізму, оскільки самодостатньо відображає сутність адміністративно-правового механізму як встановленого нормами права порядку діяльності визначеного кола суб'єктів. Одночасно із цим, більш ґрунтовний аналіз адміністративно-правового механізму конкретного явища вимагає врахування ще однієї обставини – того, що функціонування адміністративно-правового механізму завжди має спрямування на впорядкування визначеного кола суспільних відносин. Як слушно зазначає О. І. Миколенко, поняття «адміністративно-правовий механізм» завжди акцентує увагу на ефективності існуючого механізму, чим відрізняється, наприклад, від поняття «механізм адміністративно-правового регулювання» [14, с. 13–14].

Доцільною формою врахування зазначеної обставини може бути включення до структури адміністративно-правового механізму такої складової як принципи. До прихильників такої позиції можна віднести М. М. Тимошевича, який вважає суттєвою помилкою невключення правових принципів до більшості класифікацій елементів адміністративно-правових механізмів та наголошує, що саме принципи відображають ідейний базис категорії, і саме з огляду на них визначаються цілі, яких механізм повинен досягти [6, с. 64–65]. У контексті нашого дослідження адміністративно-правового механізму судового захисту права на належне пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, особлива актуальність виокремлення принципів як елементу структури зазначеного явища полягає у наступному.

Під час дослідження адміністративно-правових властивостей щомісячної доплати до пенсії за вислугу років колишніх військовослужбовців, встановленої постановою Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 713, нами було виявлено, що судова практика застосування норм вказаної постанови суттєво відходить від буквального тлумачення їхнього змісту. Тривалий час існувала практика неврахування судами під час присудження відповідної щомісячної доплати перерахунків пенсій військовослужбовців,

виконаних на виконання раніше ухвалених на користь позивача судових рішень. Це означало, що фактично особі присуджувався більший розмір щомісячної доплати, аніж це мало би бути відповідно до приписів Кабінету Міністрів України. Така практику було усталено в масштабах держави та легітимізовано обов'язковими для врахування правовими висновками Верховного Суду [15, с. 52–53]. Фактично, судовою владою було здійснено самостійне коригування нормативної частини адміністративно-правового механізму відповідно до соціального призначення пенсійної виплати. У зв'язку із цим можемо вести мову про конкретний акт впливу на функціонування адміністративно-правового механізму його засадничого елемента, не охопленого нормативною складовою, що неможливо ігнорувати під час формування уявлень про структуру досліджуваного явища.

З урахуванням викладеного ми вважаємо за необхідне обмежити перелік структурних елементів досліджуваного нами явища нормами права, суб'єктами, адміністративними процедурами та принципами. Нескладно побачити, що даний перелік є значно коротшим за більшість пропонуваніх вітчизняними вченими. Зокрема, нами не включено до структури адміністративно-правового механізму більш-менш однорідний у поглядах науковців елемент, який безпосередньо відображає використовуваний у відповідному механізмі інструментарій (поіменованій у дисертаційних дослідженнях як адміністративно-правові засоби [4, с. 83], інструменти публічного адміністрування [16, с. 61], форми та методи [17, с. 112–113]). Дана обставина пов'язана із тим, що різні аспекти зазначеного інструментарію достатньо повно охоплені нормативно-правовою та процедурною складовою запропонованої нами структури адміністративно-правового механізму. Виокремлення інструментарної складової призведе до плутанини в розмежуванні елементів структури.

Після формалізації елементного складу структури досліджуваного нами адміністративно-правового механізму необхідно перейти до визначення найбільш доцільного магістрального підходу до структурування сукупності відповідних елементів.

О. М. Філоненком наведено наступну класифікацію підходів до розуміння структурної побудови адміністративно-правових механізмів різноманітних явищ у сучасній науці адміністративного права: як сукупності елементів без їхньої додаткової диференціації та узагальнення; як переліку структурованих блоків залежно від мети, призначення або інших особливостей; як системи складових, диференційованих залежно від їхньої функціональної спрямованості; як

сукупності складових, виокремлених відповідно до стадій адміністративно-правового механізму як динамічної категорії; як системи елементів, розподілених в окремі групи в залежності від їхньої ролі та місця в механізмі [18, с. 154–162]. Сам дослідник вважає найбільш доречним серед існуючих підходів «блоковий», оскільки він дозволяє максимально повно охопити елементи адміністративно-правового механізму, визначити характер взаємозв'язків між ними, оцінити ефективність і результативність адміністративно-правового механізму в різних аспектах, забезпечити стабільність самої наукової конструкції «адміністративно-правовий механізм» і найбільш ефективно визначити шляхи усунення чинників негативного впливу на функціонування відповідного адміністративно-правового механізму [18, с. 164–165].

Слід погодитися із зазначеним дослідником стосовно того, що «блоковий» підхід до систематизації структури адміністративно-правового механізму є найбільш доцільним при наявності необхідності систематизувати значну кількість елементів. Одночасно із цим, оскільки запропоноване нами розуміння структури досліджуваного явища і так відображає нормативно-правову, суб'єктно-інституційну та процедурну складові адміністративно-правового механізму, ми вважаємо недоречним пропонування штучно ускладненої класифікації. З даних міркувань визначені нами елементи залишаються без додаткової диференціації та узагальнення.

Висновки і перспективи. За результатами дослідження нами запропоноване авторське розуміння структури адміністративно-правового механізму судового захисту права на належне пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, як сукупності:

- норм адміністративного права, об'єктивованих у нормативно-правових актах;
- суб'єктів, до яких крім суб'єктів, уповноважених здійснювати функції державного управління, слід відносити і фізичних осіб – позивачів та їхніх представників;
- адміністративних процедур як складової, «відповідальної» за практичне досягнення мети функціонування адміністративно-правового механізму;
- принципів, які у структурі адміністративно-правового механізму можуть за певних обставин мати примат над нормами права.

З огляду на обмеженість множини елементів чотирма нами вбачається недоцільним здійснювати їхню додаткову диференціацію або узагальнення.

Подальшими перспективами досліджень є більш детальний аналіз кожного із визначених елементів досліджуваного адміністративно-пра-

вового механізму, а також встановлення взаємозв'язків між ними.

Література

1. Ільєнков О. О. Адміністративно-правовий механізм реалізації функцій прокуратури. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Кропивницький, 2024. 255 с.
2. Кобко Є. В. Адміністративно-правовий механізм забезпечення національної безпеки держави. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2023. 400 с.
3. Наконечна І. В. Адміністративно-правовий механізм забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції: питання теорії і практики. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2023. 412 с.
4. Вархов А. Г. Адміністративно-правовий механізм взаємодії суб'єктів сектору безпеки й оборони щодо забезпечення національної безпеки: питання теорії та практики. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Кропивницький, 2023. 226 с.
5. Сериков С. С. Адміністративно-правовий механізм підтримки підприємницької діяльності в Україні. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2024. 217 с.
6. Тимошевич М. М. Адміністративно-правовий механізм реалізації права громадян на заняття підприємницької діяльності. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2024. 206 с.
7. Барліт А. Ю. Адміністративно-правовий механізм реалізації та захисту суб'єктивних публічних екологічних прав. дис. ... докт. філос.: 081 Право. Запоріжжя, 2021. 226 с.
8. Петришак І. В. Адміністративно-правовий механізм державного захисту суддів та працівників правоохоронних органів. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 210 с.
9. Глущенко Н. В. Адміністративно-правовий механізм охорони та захисту прав інтелектуальної власності у сфері медицини та біотехнологій. дис. ... докт. філос.: 081 Право. Суми, 2021. 217 с.
10. Пилип В. В. Адміністративно-правовий механізм участі інститутів громадянського суспільства у формуванні та реалізації державної політики у сфері правоохоронної діяльності в Україні: доктринальні положення. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Львів, 2024. 586 с.
11. Міщанчук В. Ю. Адміністративно-правовий механізм реалізації конституційного права на захист свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Кропивницький, 2024. 207 с.
12. Зайкіна Г. М. Адміністративно-правовий механізм управління залізничним транспортом загального користування в Україні: питання теорії і практики. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Кропивницький, 2023. 345 с.
13. Волкова І. І. Адміністративно-правовий механізм захисту прав дітей. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 205 с.
14. Миколенко О. І. Механізм реалізації прав і свобод людини та громадянина в юридичній науці. Дослідження механізму реалізації прав і свобод людини та громадянина в публічному і приватному праві: кол. Монографія / М. А. Баламуш, Н. В. Ільєва, О. М. Миколенко [та ін.]; за заг. ред.: О. В. Гаран, О. І. Миколенко. – Розд. 1. – Одеса: Фенікс, 2023. – С. 9–43.
15. Циндра Р. А. Проблемні аспекти нормативно-правового регулювання щомісячної доплати до пенсії за вислугу років, установлені постановою Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 713. *Правова позиція*. 2024. № 3 (44). С. 50–54. DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2024-3.8>.
16. Левчук А. О. Адміністративно-правовий механізм запобігання правопорушенням, пов'язаним з корупцією. дис. ... докт. філос.: 081 Право. Київ, 2021. 260 с.
17. Крикун В. В. Адміністративно-правовий механізм захисту об'єктів критичної інфраструктури в Україні. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2021. 453 с.
18. Філоненко О. М. Адміністративно-правовий механізм обмеження права власності в Україні. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2024. 271 с.

Анотація

Циндра Р. А. До питання структури адміністративно-правового механізму судового захисту права на належне пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби. – Стаття.

У статті досліджується структура адміністративно-правового механізму судового захисту права на належне пенсійне забезпечення колишніх військовослужбовців. Автором проаналізовано актуальні точки зору на перелік елементів адміністративно-правового механізму, викладені у захищених протягом останніх років наукових дисертаціях. Автор доходить висновку про те, що структуру досліджуваного явища складають норми права, суб'єкти, адміністративні процедури та принципи. До елементів досліджуваного адміністративно-правового механізму віднесено норми адміністративного права, об'єктивовані у нормативно-правових актах. Особливу увагу приділено плюралізму поглядів на коло суб'єктів, які мають бути включені до структури адміністративно-правового механізму. Автором обґрунтовано включення до переліку суб'єктів, які належать до структури досліджуваного адміністративно-правового механізму, не лише суб'єктів владних повноважень, а і фізичних осіб – позивачів, які звернулися за судовим захистом, та їхніх представників. Підсумовано висновок про те, що практична реалізація мети функціонування конкретного адміністративно-правового механізму досягається через адміністративні процедури. На прикладі судової практики щодо застосування приписів постанови Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 713 «Про додатковий соціальний захист окремих категорій осіб» обґрунтовано значення принципів як елементу структури адміністративно-правового механізму судового захисту права на належне пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби. Обґрунтовано твердження про недоцільність виокремлення у запропонованій автором структурі адміністративно-правового механізму окремої інструментальної складової. Визначено недоцільність додаткового узагальнення або диференціації складових досліджуваного адміністративно-правового механізму у блоки або функціональні угруповання.

Ключові слова: адміністративно-правовий механізм, звільнені з військової служби особи, судовий захист, адміністративне судочинство, структура адміністративно-правового механізму.

Summary

***Tsyndra R. A.* To the issue of the structure of the administrative-legal mechanism of judicial protection of the right to adequate pension provision for persons retired from military service. – Article.**

The article examines the structure of the administrative-legal mechanism of judicial protection of the right to adequate pension provision for former military servicemen. The author analyzes current points of view on the list of elements of the administrative-legal mechanism, set out in scientific dissertations defended in recent years. The author concludes that the structure of the phenomenon under study consists of legal norms, subjects, administrative procedures and principles. The elements of the administrative-legal mechanism under study include administrative law norms objectified in regulatory legal acts. Special attention is paid to the pluralism of views on the range of subjects that should be included in the structure of the administrative-legal mechanism. The author justifies the inclusion in the list of subjects belonging to the structure of the administrative-legal mech-

anism under study not only subjects of power, but also individuals - plaintiffs who have applied for judicial protection, and their representatives. By example of judicial practice on the application of the provisions of the Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 14, 2021 No. 713 “On Additional Social Protection of Certain Categories of Persons”, the importance of principles as an element of the structure of the administrative-legal mechanism of judicial protection of the right to adequate pension provision for former military servicemen is substantiated. The statement about the inexpediency of accentuation of a separate instrumental component in the structure of the administrative-legal mechanism proposed by the author is substantiated. The inexpediency of additional generalization or differentiation of the components of the studied administrative-legal mechanism into blocks or functional groupings is determined.

Key words: administrative-legal mechanism, persons retired from military service, judicial protection, administrative proceedings, structure of the administrative-legal mechanism.